

Dansk tengwar modus — Danish tengwar mode

ᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃ

Konsonanter (consonants):			
ᐃ tinco t	ᐃ parma p	ᐃ calma ch, tj [tʃ] ⁹	ᐃ quessë k, c [k] ¹¹
ᐃ ando d (hårdt [d]) ⁴	ᐃ umbar b	ᐃ anga	ᐃ ungwë g (hårdt) ⁵
ᐃ thúlë	ᐃ formen f, ph	ᐃ aha sch, sh, ch [ʃ] ⁹	ᐃ hwesta
ᐃ anto d (blødt[ð]) ⁴	ᐃ ampa v	ᐃ anca	ᐃ unquë g (blødt) ⁵
ᐃ númen n	ᐃ malta m	ᐃ noldo	ᐃ nwalmë ng [ŋ] ⁶
ᐃ órë r ¹⁵	ᐃ vala w ¹⁴ -u diftong ³	ᐃ anna j ⁸ -i diftong ³	ᐃ vilya
ᐃ rómen r ¹⁵	ᐃ arda	ᐃ lambë l	ᐃ alda
ᐃ silmë s ¹¹	ᐃ silmë nuquerna s, c [s] ¹¹	ᐃ essë z	ᐃ essë nuquerna z
ᐃ hyarmen h	ᐃ hwesta sindarinwa hv ¹²	ᐃ yanta	ᐃ úrë
ᐃ ossë	ᐃ halla h (stumt) ¹³	ᐃ telco vokal	ᐃ ára (kun for å) ¹
ᐃ extended tinco th [t] ⁷	ᐃ extended parma ph [f]	ᐃ extended calma	ᐃ extended quessë ch [k] ¹⁰
ᐃ extended ando d (stumt) ⁴	ᐃ extended umbar	ᐃ extended anga	ᐃ extended ungwë
Vokaler (vowels):			
ᐃ a	ᐃ e	ᐃ i	ᐃ o
ᐃ u	ᐃ y	ᐃ æ ¹	ᐃ ø ¹
ᐃ å ¹	ᐃ ü ¹	ᐃ e (stumt)	
Diverse (miscellaneous):			
ᐃ sa-rincë s ¹¹	ᐃ m-, n- ¹⁸	ᐃ ×2 ¹⁹	ᐃ -w ²⁰

Notes (English):

1. Danish vowels Æ, Ø, and Å: ǿ ǿ and ǿ, respectively. The first two follow the example of the German and Swedish modes. The Å reflects the pre-1948 orthography of writing the letter as Aa. Note that even then, aa was considered a distinct vowel alphabetized at the end of the alphabet. The long carrier (ára) should not be used for other purposes. Y is always a vowel. The German letter ü sometimes appears in names, and can be written as in the German mode ǿ or as y ǿ according to taste.
2. Vowel combinations like ue can be two distinct vowels written as such, or the e can be silent and be written with the e-dot below: *due* ǿǿ (pigeon) but *vindue* ǿǿ (window).
3. Two juxtaposed vowels are usually just that in Danish, but in the few cases where it is a diphthong they can be written as in the English mode: Diphthongs ending in -u and -i are written with a tetha above vala and anna, respectively. There are probably no diphthongs ending in -e and -a, but if there are, they can be written with yanta and ossë.
4. D is pronounced in three equally common ways: the “hard d” ([d], clearly ando ǿ), the “soft d” ([ð], clearly anto ǿ), and the “silent d” where extended ando ǿ is proposed.
5. G can also be “hard” or “soft”. Whereas the “hard g” is close to the same sound in English (ungwë ǿ), the so-called soft g is an ill-defined continuum of weak sounds reaching from completely silent, over semivowels [ɪ] and [ʊ], to an sh [ʃ] in loan words from English or French (where we attempt to preserve to pronunciation, but the original voiced sound [ʒ] does not exist in Danish). While the soft G probably deserves several different tengwar, it is suggested to lump it all into unquë ǿ.
6. NG is usually the sound [ŋ] and written with nwalmë. Occasionally, it is [ŋg] and is written with nasalized ungwe: *finger* ǿǿ (a finger) but *finger* ǿǿ (to feign).
7. Th only appear in names, where it is pronounced as T and written with extended tinco ǿ. The thülë sound [θ] does not exist in Danish.
8. J is pronounced as consonant Y in English, and written with anna ǿ. The letter combination ai and ei has in modern orthography been replaced with aj and ej, but still appears in names with the same pronunciation. They can therefore be written as two vowels or with anna, according to taste: The name *Mai* is ǿǿ or ǿǿ whereas the month *maj* is written ǿǿ.
9. The sound [ʃ] appears in German-derived names starting with Sch, and in a few borrowed words with sh- or ch- like *chokolade*. It can be written with aha: ǿǿ. Ch can also be the same sound as tj [tʃ] (often even with a choice in orthography), both are written with calma ǿ. *Tjekkiet* ǿǿ (Czechia).
10. CH pronounced as K is written with extended quesse. *Michael* ǿǿ. See also note 9.
11. S and C: S is written with silmë, or silmë nuquerna if that makes theta placement more convenient, but should never be written with silmë nuquerna if there is no tetha. At the end of the word an s-hook (sa-rincë) can be used, if desired. S is never voiced, and therefore never written with essë. C is quite rare; it can be pronounced [k] or [s] and is written with quesse or silmë nuquerna, respectively. Silmë nuquerna without a tetha will thus be C, with a tetha it is with high probability an s. *Cirkus*: ǿǿ. The letter Z is pronounced exactly like S in Danish, but should still be written with essë or essë nuquerna.
12. Hv: Words starting with hv are written with hwesta sindarinwa, although the h is completely silent. This is to acknowledge the common origin and almost one-to-one mapping with the wh- words in English (e.g. hvad ǿ = what, hvor = where, hvid = white).

13. Hj: Words starting with hj are written with halla anna as the H is completely silent. No single tengwa is used here, as there is no mapping to similar words in other languages where a single tengwa would be used. In the contrary, these words map almost one-to-one to Icelandic (close to Old Norse), where hj is pronounced as two consecutive consonant sounds. Presumably, Icelandic elves would write these words with hyarmen anna, which is shifted to halla anna in Danish to reflect that the H is silent. Other words with silent h are also written with halla instead of hyarmen.
14. W is not officially in the Danish alphabet, but is common in names where it is pronounced as V. Nevertheless, it makes sense to distinguish. Vala can also be used for the rare u-glide diphthongs: *Laura*: 𐌶𐌵𐌶𐌴.
15. The Danish mode follows the r-rule: órë is used before a consonant and at the end of the word, rómen is used before a vowel. A following word starting with a vowel does *not* change a final órë to rómen, as it does not change the rhoticity of the r (Danish r's are in general not very rhotic).
16. Compound words: Terms consisting of multiple nouns in English are compound words in Danish (office chair, mobile phone, ...). Although it is a travesty to write such words with a hyphen in Danish, the compoundness should be respected when writing with tengwar: A final vowel (or nasal sound) from one part does not “climb onto” the first consonant of the following part. *Kanotur* (canoe trip) is 𐌶𐌴𐌹𐌺𐌴𐌹𐌺𐌴 not 𐌶𐌴𐌹𐌺𐌴.
17. English loan words and names are written according to the English mode, if the original pronunciation is approximately retained. *Jane* is written 𐌶𐌴𐌹𐌺 or 𐌶𐌴𐌹𐌺, depending on how she pronounces it.
18. The overbar (or overtilde) nasalizes a consonants: It adds an n [n], m [m] or ŋ [ŋ] before the consonant. It is only used for tenwar in the topmost block, and adds a nasal sound of the same column to the letter, i.e. t, d, n and r gains an n-sound; p, b, f, v, m and w gain an m-sound, and k and g gain an n with the [ŋ] sound.
19. The underbar (or undertilde) doubles a consonant (m and n may be doubled by the overbar instead).
20. The wavy-curl above adds a following w/u sound. In Danish, that is only used for qu in loan words like *quiz* 𐌶𐌴𐌹𐌺.

Noter (Dansk):

1. Æ, Ø og Å skrives som 𐌶 𐌶 and 𐌶. De første to følger ä og ö i svensk og tysk modus. Å er inspireret af aa fra før retskrivningsreformen i 1948. Den lange vokalbærer (ára) bør ikke bruges til andre formål. Tysk ü (fx i navne) kan skrives om i den tyske modus 𐌶 eller som y 𐌶, efter behag.
2. Vokalkombinationer som ue kan være to vokaler, eller e'et kan være stumt og skrives med e-prik under den anden vokal: *due* 𐌶𐌴𐌹 men *vindue* 𐌶𐌴𐌹.
3. To vokaler er oftest blot to vokaler, man kan være en diftong, i så fald skrives de som i den engelske modus: diftonger som ender på -u og -i skrives med vala og anna: *Laura* 𐌶𐌴𐌹, *Leif* 𐌶𐌴.
4. Hårdt D er ando 𐌶, blødt D er anto 𐌶, og stumt D er extended ando 𐌶.
5. Hårdt G er ungewē 𐌶. Blødt G kan være mange lyde på dansk, fra helt stumt over halv-vokalerne [ɣ] og [ʊ], til sh lyd [ʃ] i låneord. Det foreslås at det hele slås sammen i unquē 𐌶.

6. NG er normalt lyden [ŋ] og skrives med nwalmë **ṽ**. I enkelte ord udtales ng med separat g-lyd [ŋg], og skrives med nasaliseret ungwe **ṽṽ**. En *finger* **ḥṽṽ**, men at *fingere* **ḥṽṽṽ** (som i *et fingeret mord*).
7. Th optræder vist kun i navne som Thomas med lyden T, og skrives med extended tinco **ṽ** som i engelsk modus. Lyden svarende til thúlë [θ] findes ikke på dansk.
8. J er anna **ṽ**, dog kan anga **ṽṽ** bruges i engelske navne hvis de udtales på engelsk. Bogstavkombinationerne ai og ei bruges stadigt i personnavne, men er ellers erstattet med aj og ej. I navne kan de skrives som to tegn eller en diftong: navnet *Mai* er enten **ṽṽ** eller **ṽṽ** (efter smag), måneden *maj* er **ṽṽ**.
9. Lyden [f] optræder fx i tyske og tyskinspirerede navne som Sch-, og i enkelte ord startende med sh- og ch-. Lyden skrives med aha: *chokolade* **ḥṽṽṽ**. Ch kan også udtales tj [tʃ] (ofte med valgfri stavemåde), den lyd skrives med calma **ṽ**. *Tjekki* **ṽṽṽ**.
10. CH udtalt som K skrives med extended quesse. *Michael* **ṽṽṽṽ**. Se også note 9.
11. S og C: S skrives med silmë **ṽ**, eller silmë nuquerna for at give plads til en tetha, men bør aldrig skrives med silmë nuquerna hvis der ikke er en tetha. Sidst i et ord kan en s-krog (sa-rincë, **ṽ**) bruges. C udtalt [k] skrives med quessë **ṽ**, C udtalt [s] med silmë nuquerna **ṽ**. Silmë nuquerna uden en tetha er derfor altid C, med en tetha oftest S. *Cirkus*: **ṽṽṽṽ**. Z skrives med essë **ṽ** eller essë nuquerna **ṽ**.
12. Hv først i et ord skrives med hwesta sindarinwa **ṽ** for at afspejle at der er en fælles oprindelse og en en-til-en match mellem danske hv-ord og engelske wh-ord: hvad **ṽṽ** = what, hvor = where, hvid = white.
13. Hj først i et ord skrives med halla anna **ṽṽ** da h-et er stumt, og da der ikke er en tilsvarende match med et sprog, hvor hj naturligt skrives som ét tegn. Tværtimod er der en fin match med islandsk (tæt på oldnordisk), hvor de samme ord findes, og hvor både h og j udtales (tungebrækker!). Men da h er stumt på dansk skrives halla anna, ikke hyarmen anna. Halla kan også bruges til andre stumme h-er.
14. W (fx i navne) skrives med vala, selvom det udtales som V. Vala kan også bruges til -u diftonger: *Laura*: **ṽṽṽṽ**.
15. Dansk modus følger r-reglen: órë **ṽ** bruges før en konsonant og sidst i et ord (også før stumt e), rómen **ṽ** bruges før en vokal.
16. Sammensatte ord respekterer de enkelte dele: en vokal fra sidst i et led klatrer ikke op på første konsonant i næste led. *Kanotur* er **ṽṽṽṽṽṽ** ikke **ṽṽṽṽṽṽ**.
17. Engelske låneord og navne staves efter den engelske modus, hvis den engelske udtale er bevaret. *Jane* skrives **ṽṽṽṽ** eller **ṽṽṽṽ**, afhængig af hvordan hun udtaler det.
18. Overstreg (eller overtilde) nasaliserer en konsonant: Det tilføjer et n eller m før konsonanten. Benyttes kun for tengwar i den øverste blok, og tilføjer en nasallyd fra samme kolonne: t, d, n og r får et foranstillet n [n]; p, b, f, v, m og w får et foranstillet m [m]; og k og g får et foranstillet n [ŋ].
19. Understreg (eller undertilde) fordobler en konsonant. N og m kan også fordobles med overstreg.
20. Krølle over er en efterfølgende w/u lyd. På dansk bruges den kun til låneord med qu, som fx *quiz* **ṽṽṽṽ**.

References:

- Per Lindberg: “At skriva svenska med tengwar”, <https://www.forodrim.org/daeron/teng-swe.pdf>
- Alexander Körschgen: “Deutscher Tengwar-Modus”, <https://web.archive.org/web/20140227102534/http://my.opera.com/tengwarblog/blog/tengwar-orthografischer-deutscher-tehtar-modus>